

ΕΙΣΗΓΗΣΗ 4

Το Κοινωνικό Κράτος ως δικαίωμα

1) Τα Ευρωπαϊκά σοσιαλδημοκρατικά κόμματα στην ιστορική τους διαδρομή δημιούργησαν και ανέδειξαν το κοινωνικό κράτος ως «εργαλείο» για την επίτευξη των στόχων της Κοινωνικής Δικαιοσύνης και συνοχής.

Στην περίοδο που διερχόμαστε με την παγκοσμιοποίηση των αγορών και τον έντονο οικονομικό ανταγωνισμό, το κοινωνικό κράτος δοκιμάζεται από συντηρητικές αντιλήψεις που θεωρούν την χρηματοδότηση του ως κόστος παραγωγής, αντί για παραγωγικό συντελεστή.

Ενώ ταυτόχρονα προβάλλουν νέες προκλήσεις που συνιστούν η επιταχυνόμενη κλιματική αλλαγή, η γήρανση του πληθυσμού, οι αυξανόμενες δαπάνες για την υγεία, ο ψηφιακός αναλφαβητισμός, η αύξηση των μεταναστευτικών ροών.

Για την σοσιαλδημοκρατία είναι κεντρικό ζήτημα η σύνδεση της ανάπτυξης και της οικονομικής ενδυνάμωσης, με την αντιμετώπιση των διευρυμένων ανισοτήτων και της Κοινωνικής Συνοχής.

Σύνδεση που δεν μπορεί να προκύψει ούτε από συντηρητικές αντιλήψεις που πιστεύουν στην αυτορρύθμιση της αγοράς, ούτε από παραδοσιακές αντιλήψεις της αριστεράς που απεχθάνονται την αγορά και την επιχειρηματικότητα.

Γι' αυτό η Ευρωπαϊκή Σοσιαλιστική οφείλουν να διαμορφώσουν μια νέα ενιαία στρατηγική βιώσιμης ανάπτυξης, κοινωνικής και γεωγραφικής συνοχής και οικονομικής επανάκαμψης της Ευρώπης.

Με έμφαση στην πράσινη ανάπτυξη, και την κυκλική οικονομία και σε συγχρονισμό με την 4^η βιομηχανική επανάσταση.

Και βέβαια σε άμεση και αμφίδρομη σχέση με πολιτικές που αναζωογονούν το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο, ενισχύουν την Κοινωνική Συνοχή και αντιμετωπίζουν πειστικά τις σύγχρονες προκλήσεις. Στόχος ένα κοινωνικό κράτος που οδηγεί τους πολίτες και ιδιαίτερα τους πιο αδύναμους στη χειραφέτηση και όχι στην εξάρτηση.

2) ΕΛΛΑΔΑ

A) Το Κοινωνικό Κράτος στην Ελλάδα είναι δημιούργημα του ΠΑΣΟΚ από το 1981, με σειρά μεγάλων μεταρρυθμίσεων και αλλαγών στους τομείς της Υγείας, της Παιδείας και της πρόνοιας (ΕΣΥ, Πρόνοια, πολιτικές για την αναπηρία, ΚΑΠΗ, Βοήθεια στο σπίτι, Βρεφονηπιακοί σταθμοί, ολοήμερο σχολείο κλπ).

Στην πορεία όχι μόνο δεν διαφυλάχθηκε, αλλά πληγώθηκε βάνουσα από τις πολιτικές της ΝΔ και τις συνέπειες της πολυετούς κρίσης που έπληξε την χώρα.

Αλλά και οι πολιτικές που εφάρμοσε ο ΣΥΡΙΖΑ με την υπερφορολόγηση και την περικοπή των κοινωνικών δαπανών, επιβάρυναν περισσότερο την κατάσταση και διεύρυναν τις κοινωνικές ανισότητες.

Οδήγησαν αντί του πραγματικού κοινωνικού κράτους, σε μια λογική προσωρινών επιδοματικών πολιτικών, που όχι μόνο δεν αντιμετωπίζουν τα προβλήματα, αλλά εγκλωβίζουν στην φτώχεια μεγάλα τμήματα του πληθυσμού.

.....

B) Οι αξίες μας

Απέναντι στην κατάσταση που έχει διαμορφωθεί δεν αρκεί να «γυρίσουμε σελίδα», είναι ώρα να αλλάξουμε βιβλίο.

Να επανοικοδομήσουμε το Κοινωνικό κράτος με βάση τις δικές μας σοσιαλιστικές αξίες:

Πρώτον: Το σύγχρονο κοινωνικό κράτος δεν μπορεί να λειτουργεί ως μηχανισμός επιδοματικής αναπλήρωσης του εισοδήματος.

Οφείλει να είναι «ενεργητικό», να εγγυάται την ένταξη όλων στην κοινωνία και την ανάπτυξη των δυνατοτήτων τους με ένα ποιοτικό σύστημα Παιδείας και Επαγγελματικής κατάρτισης.

Το «ενεργητικό κράτος», εγγυάται το δικαίωμα στην απασχόληση ως συντελεστή ανάπτυξης.

Δεύτερον: Το σύγχρονο κοινωνικό κράτος διασφαλίζει ότι κάθε άνθρωπος ανεξαρτήτως ταλέντων, γνώσεων, δυνατοτήτων δικαιούται μια θέση στην κοινωνία. Κανείς δεν μένει πίσω.

Τρίτον: Το σύγχρονο κοινωνικό κράτος εξασφαλίζει ισότιμη πρόσβαση όλων των πολιτών σε ποιοτικά δημόσια αγαθά. (Στην υγεία, την Παιδεία, στην ενίσχυση της Οικογένειας).

Κάθε άνθρωπος ανεξαρτήτως ηλικίας πρέπει να ζει με **ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ**.

Τέτατον: Το σύγχρονο κοινωνικό κράτος συνδέεται απόλυτα με την ανασυγκρότηση και ανάπτυξη της πραγματικής Οικονομίας, ώστε να υπάρχουν οι αναγκαίοι πόροι για την χρηματοδότηση του.

Επισημαίνεται ότι καμία ανάπτυξη δεν είναι βιώσιμη χωρίς Κοινωνική συνοχή, μείωση των ανισοτήτων, αποτελεσματικό σύστημα Κοινωνικής Προστασίας.

Πέμπτο: Το σύγχρονο κοινωνικό κράτος στηρίζεται στην δημιουργία κοινής συνείδησης μεταξύ των στρωμάτων με τα χαμηλότερα εισοδήματα και της μεσαίας τάξης.

Η άνοδος του βιοτικού επιπέδου των ασθενέστερων περνά μέσα από την εγγύηση της ασφάλειας των μεσαίων στρωμάτων και αντίστροφα η προσδοκία της περαιτέρω ανέλιξης των «μεσαίων» έχει ως εγγύηση την άμβλυση των κοινωνικών ανισοτήτων.

.....

Γ) Τα προβλήματα

Ο διάλογος για ένα σύγχρονο κοινωνικό κράτος στην Ελλάδα, δεν μπορεί να αγνοεί ορισμένα αντικειμενικά προβλήματα τα οποία αφορούν την χώρα μας αλλά και

προβλήματα που ισχύουν σε Ευρωπαϊκό επίπεδο σε αυτή τη συγκυρία. Και να αναζητά την προοπτική της κοινωνικής προόδου και ευημερίας, πάντα στο πλαίσιο της πολιτικής μας για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την κοινωνική δικαιοσύνη.

Τα ειδικά προβλήματα που ισχύουν για την χώρα μας πολύ συνοπτικά είναι:

1ον Οι γνωστοί δημοσιονομικοί περιορισμοί και οι μακροχρόνιες δεσμεύσεις του ΣΥΡΙΖΑ για υψηλά πρωτογενή πλεονάσματα που υιοθετήθηκαν και από την Ν.Δ.. Που λειτουργούν αρνητικά για την οικονομική ανάκαμψη και ανάπτυξη.

2ον Η ιδιαίτερα υψηλή ανεργία και ειδικά η νεανική ανεργία, η οποία είναι αδύνατον να αντιμετωπιστεί, χωρίς ισχυρή ανάπτυξη και χωρίς πρόσθετους πόρους και νέους θεσμούς εργασίας για ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, κατάρτισης και εκπαίδευσης.

Αλλά και χωρίς ριζικές μεταρρυθμίσεις στο σημερινό υποβαθμισμένο σύστημα δημόσιας Παιδείας στη χώρα μας.

3ον Η ιδιαίτερα δυσμενής δημογραφική εξέλιξη με την συνεχή γήρανση του πληθυσμού, που επιβαρύνει τόσο το ασφαλιστικό σύστημα όσο και το σύστημα υγείας, αποστερώντας ταυτόχρονα πολύτιμους πόρους από την αλληλεγγύη απέναντι στις μελλοντικές γενιές.

4ον Η αναποτελεσματικότητα των κοινωνικών δαπανών στην χώρα μας, γεγονός που δεν συνεισφέρει στην ουσιαστική μείωση της φτώχειας και στην βελτίωση της υγειονομικής περίθαλψης.

5ον Η πίεση που ασκείται στα ελληνικά κοινωνικά συστήματα, και στην δημόσια διοίκηση λόγω του προσφυγικού/μεταναστευτικού ζητήματος, αφού η χώρα μας αποτελεί μία κύρια πύλη εισόδου, εκτεθειμένη μάλιστα στις προκλήσεις και τις απειλές της Τουρκίας.

Τα γενικότερα προβλήματα σε Ευρωπαϊκό επίπεδο για το κοινωνικό κράτος έχουν να κάνουν με την κυριαρχία των συντηρητικών δυνάμεων στην Ε.Ε. που πιέζουν για την αποδυνάμωση της δημόσιας κοινωνικής πολιτικής και τάσσονται μονόπλευρα υπέρ της ιδιωτικοποίησης της υγείας, της κοινωνικής φροντίδας της εκπαίδευσης και της μείωσης των κοινωνικών δαπανών. Έτσι ώστε να τους δοθεί ακόμα μεγαλύτερος χώρος στην αγορά με τη μείωση των φόρων στους ισχυρούς.

3) Τα χαρακτηριστικά ενός σύγχρονου Κοινωνικού Κράτους.

Α) Σήμερα είναι επιτακτικό, περισσότερο από ποτέ ένα νέο μοντέλο Κοινωνικού Κράτους που:

- προωθεί την άμβλυση των ανισοτήτων με τολμηρές αλλαγές και δυναμικές προσαρμογές.
- προάγει την Κοινωνική Δικαιοσύνη και αλληλεγγύη.
- στηρίζεται σε μια ισόρροπη εναρμόνιση κοινωνικών αναγκών και οικονομικών πόρων.

Μετάβαση από το Κοινωνικό Κράτος που «αποζημιώνει» σε ένα Κοινωνικό Κράτος που «επενδύει».

Οι «κοινωνικές επενδύσεις» που προτείνουμε έχουν διπλό όφελος:

⇒ Από τη μια προσφέρουν όσο το δυνατόν περισσότερες δια βίου ευκαιρίες σε όλα τα άτομα

⇒ Από την άλλη διευρύνουν την παραγωγική βάση των κοινωνιών μας. Ιδιαίτερα ορισμένες κοινωνικές δαπάνες –όπως αυτές της υγείας-αποτελούν μακροπρόθεσμα πολύ παραγωγικές επενδύσεις.

Η ορθολογική και στοχευμένη αναδιανομή δεν είναι απλά δίκαιη, έχει και αναπτυξιακό χαρακτήρα.

.....

Β) Στόχος μας είναι η δημιουργία ενός νέου μοντέλου Κοινωνικού Κράτους με 3 βασικούς πυλώνες:

- Επένδυση στο Ανθρώπινο Δυναμικό και μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων. Ίσες ευκαιρίες για όλους τους πολίτες, ώστε να μπορούν να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους.
- Παροχή Κοινωνικών Υπηρεσιών υψηλής ποιότητας και ιδιαίτερα για τα ασθενέστερα στρώματα (αντί της μόνο επιδοματικής πολιτικής).
- Πολιτική για την κοινωνική ένταξη των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων με θετικές δράσεις και οριζόντια μέτρα.

Μετάβαση από ένα παθητικό επιδοματοκεντρικό κοινωνικό κράτος, σε ένα ενεργητικό, ορθολογικό, βιώσιμα αναδιανεμητικό, με στοχευμένες πολιτικές και υψηλές ποιοτικές υπηρεσίες.

4) Ως Κίνημα Αλλαγής και ως η παράταξη που εκφράζει την σοσιαλδημοκρατία στην Ελλάδα, θέτουμε την Κοινωνική Agenda ως προτεραιότητά μας.

Ειδικότερα στόχοι μας είναι:

Πρώτο ζήτημα: Η ορθή αξιοποίηση των κοινωνικών δαπανών και η στήριξη των δημόσιων κοινωνικών υποδομών στην χώρα μας.

Ειδικότερα παρ' ότι οι δημόσιες κοινωνικές δαπάνες στην Ελλάδα είναι πάνω από τον μέσο όρο της Ε.Ε., υστερούν κρίσιμοι τομείς όπως η προστασία από τους κινδύνους ανεργίας και οι ενισχύσεις προς τις οικογένειες.

Παράλληλα η συνεχής περικοπή των κονδυλίων του ΠΔΕ (στον βωμό της υλοποίησης των στόχων για τα πρωτογενή πλεονάσματα) οδηγεί σε κατάρρευση τις

δημόσιες κοινωνικού χαρακτήρα υποδομές (Νοσοκομεία, δομές Πρόνοιας, Δημόσια Σχολεία).

Είναι προφανές ότι στο πλαίσιο της παραγωγικής ανασυγκρότησης της χώρας, και της αλλαγής των δημοσιονομικών στόχων, θα πρέπει να υπάρξει αύξηση και μεταρρύθμιση των κοινωνικών δαπανών με την επιδίωξη της μεγαλύτερης αποτελεσματικότητάς τους. Αύξηση με την ένταξη νέων πόρων προερχόμενων από την ανάπτυξη και την αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας (π.χ. εκμετάλλευση υδρογονανθράκων) και την κατάργηση-αλλαγή του ρόλου του Υπερταμείου.

.....

Δεύτερον: Επεξεργασία Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Συνοχής με κλιμάκωση σε εθνικό, περιφερειακό, δημοτικό επίπεδο.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι:

- Απαιτείται ενιαίο κέντρο-εθνικός συντονισμός με διυπουργική συνεργασία.
- Απαιτείται συνέργεια και συνεργασία Κράτους, Αυτοδιοίκησης, Ιδιωτικού Τομέα και Κοινωνίας των Πολιτών.
- Ο Δήμος ως εγγύτερος στον πολίτη αποτελεί τον κύριο θεσμό υλοποίησης των κοινωνικών προγραμμάτων, σε συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών.

.....

Τρίτον: Ενεργητικές πολιτικές για την ενίσχυση της Απασχόλησης.

Με κίνητρα για τη δημιουργία νέων ποιοτικών θέσεων εργασίας πλήρους απασχόλησης.

Με ρήτρα απασχόλησης σε κάθε κυβερνητική πράξη ή Σ/Ν που αφορά την ανάπτυξη και τις επενδύσεις.

Με ενίσχυση των πολιτικών επαγγελματικής κατάρτισης και εργασιακής εμπειρίας.

Με αύξηση και χρονική επέκταση του επιδόματος ανεργίας, ιδιαίτερα για εργαζόμενους σε επιχειρήσεις που κλείνουν.

Το ζήτημα της μείωσης του χρόνου εργασίας αποτελεί ένα νέο μείζον ζήτημα, ώστε οι τεχνολογικές εξελίξεις να οδηγήσουν τόσο στην δημιουργία θέσεων εργασίας, όσο και στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των εργαζομένων.

.....

Τέταρτον: Αναβάθμιση του κοινωνικού εισοδήματος Αλληλεγγύης ως θεσμού στήριξης των αδύναμων και αντιμετώπισης της φτώχειας.

Διασφάλιση αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης, αλλά και ως θεσμό εργασιακής και κοινωνικής επανένταξης.

.....

Πέμπτον: Κοινωνική Ασφάλιση: Διάλογος για ένα νέο δίκαιο και βιώσιμο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης.

Με διασφάλιση του δημόσιου και κοινωνικού χαρακτήρα της.

Με βελτίωση της ανταποδοτικότητας των εισφορών.

Με αντιστοίχιση με τις αλλαγές που φέρνει στην εργασία η 4^η Βιομηχανική Επανάσταση.

Με νέους πόρους (αξιοποίηση δημόσιας περιουσίας) για την διασφάλιση των νέων γενεών.

.....

Έκτον: Αναγέννηση του Εθνικού Συστήματος Υγείας, με ισότιμη πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες προς όλους τους πολίτες.

- Με υπηρεσίες πρόληψης και προστασίας – προαγωγής της υγείας σε όλους τους κρίσιμους τομείς.
- Με δίκτυο Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και οικογενειακό γιατρό για όλους, με την συνεργασία δημόσιου-ιδιωτικού τομέα-Αυτοδιοίκησης.
- Με καταπολέμηση των κοινωνικών και γεωγραφικών ανισοτήτων στην υγεία, προστατεύοντας κατά προτεραιότητα τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού και τους χρόνια πάσχοντες.
- Με Δημόσια Νοσοκομεία, με επαρκές και εκπαιδευμένο προσωπικό, σύγχρονη και αξιοκρατική Διοίκηση και αποδοτική διαχείριση των πόρων.
- Με τα αναγκαία φάρμακα και εμβόλια προσιτά σε κάθε Έλληνα πολίτη.

.....

Έβδομον: Αναβάθμιση του Δημόσιου Συστήματος Παιδείας, ώστε να παρέχονται τα αναγκαία εφόδια στην νέα γενιά, για να μείνουν και να δημιουργήσουν στον τόπο μας.

Η εκπαίδευση και η Κατάρτιση αποτελούν στρατηγικά πεδία που βελτιώνουν το ανθρώπινο κεφάλαιο μιας χώρας, και δημιουργούν συνθήκες ανταγωνισμού που βασίζεται στην υψηλή εξειδίκευση και στην Καινοτομία και όχι στην φθηνή και απαξιωμένη εργασία.

Το ζήτημα των ευκαιριών εκπαίδευσης, όπως άλλωστε προκύπτει και από τις διεθνείς έρευνες (π.χ, PISA) είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων, την αντιμετώπιση του Κοινωνικού αποκλεισμού και την θετική εκμετάλλευση των ευκαιριών της 4^{ης} βιομηχανικής επανάστασης.

Η μεταρρύθμιση και αναβάθμιση της Δημόσιας Παιδείας, αποτελεί προτεραιότητά μας για την ανασυγκρότηση της Ελλάδας.

- Έχουμε αποδείξει ότι **τολμάμε να βλέπουμε κατάματα τα μεγάλα προβλήματα, να τα αναλύουμε, να τα συζητάμε με τους πολίτες και να δημιουργούμε συναινέσεις και ένα εθνικό όραμα για την ανύψωση των δημοσίων σχολείων στη χώρα μας.** Ένα τέτοιο όραμα για την ανύψωση του δημόσιου σχολείου στη χώρα μας θα πρέπει να καθοδηγεί το σχεδιασμό και την υλοποίηση εκείνων των πολιτικών που θα βελτιώσουν άμεσα τις επιδόσεων των μαθητών στο δημόσιο σχολείο με έμφαση στη Γλώσσα, τα Μαθηματικά και τις Θετικές Επιστήμες, εκεί δηλαδή που παίζεται το

δράμα της σχολικής αποτυχίας. Μόνο η αισθητή βελτίωση των επιδόσεων των μαθητών θα κάνει την δημόσια εκπαίδευση πιο αποτελεσματική και ποιοτική. **Η μετρήσιμη βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης από τα δημόσια σχολεία της χώρας μας αποτελεί την πιο δίκαιη στρατηγική παρέμβαση προς όφελος των μεσαίων και χαμηλών εισοδημάτων.**

- **Διαβούλευση, μετρήσιμοι στόχοι και λογοδοσία.** Καθώς η χώρα μας εξέρχεται σιγά-σιγά από μια από τις σοβαρότερες δημοσιονομικές κρίσεις δεν έχει την πολυτέλεια για αποσπασματικά μέτρα και συμβολικές πράξεις, ούτε για άκριτες αντιγραφές από άλλα εκπαιδευτικά συστήματα με διαφορετικές προκλήσεις. **Απαιτείται πολύ υψηλού επιπέδου στρατηγικός σχεδιασμός με στόχο τη βελτίωση των δεξιοτήτων και γνώσεων όλων των νέων, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικό-συναισθηματικών δεξιοτήτων και των τεχνολογικών δεξιοτήτων για τον 21ο αιώνα.** Ο στρατηγικός σχεδιασμός με μετρήσιμους στόχους θα ενισχύσει τη λογοδοσία, θα δημιουργήσει κίνητρα για βελτίωση, θα επιβραβεύσει τα σχολεία που βελτιώνονται και μειώνουν το εκπαιδευτικό χάσμα και θα καθοδηγήσει τις εκπαιδευτικές πολιτικές. Ο στόχος «Ποιοτική Εκπαίδευση 2030» του ΟΗΕ και οι καλές πρακτικές άλλων ευρωπαϊκών χωρών (Ε.Ε. Ευρυδίκη, 2017) ας εμπνεύσουν τη βελτίωση της δημόσιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα.

.....

Όγδοον: Άμεσα μέτρα για το δημογραφικό.

- Με ουσιαστικά κίνητρα για τα νέα ζευγάρια.
- Με βρεφονηπιακούς σταθμούς και κέντρα δημιουργικής απασχόλησης για τα παιδιά.

(Ομιλία της Προέδρου του Κινήματος Αλλαγής, Φώφης Γεννηματά, στην Εκδήλωση Διαλόγου της Κ.Ο. με θέμα το Δημογραφικό Ζήτημα: <https://kinimaallagis.gr/fofi-gennimata-11-protaseis-gia-to-dimo/>)

.....

Ένατο: Ενσωμάτωση της διάστασης της Αναπηρίας σε όλες τις πολιτικές και δράσεις του Κράτους.

Με στόχο την πλήρη αντιμετώπιση των ατόμων με αναπηρία στην οικονομική και κοινωνική ζωή.

.....

Δέκατον: Πολιτικές για την ένταξη προσφύγων και των νόμιμων μεταναστών στην ελληνική κοινωνία.

